

Myndigheter och deras ansvarsområden

När det gäller bekämpningsmedel är flera centrala myndigheter inblandade utifrån sina respektive ansvarsområden. Nedan följer en kortfattad beskrivning av respektive myndighets huvudsakliga ansvar samt vilka föreskrifter som respektive myndighet utfärdat.

Beskrivning av myndigheten och dess ansvarsområde	Föreskrifter
<p>Arbetsmiljöverket beslutar om föreskrifter för säkerhet och arbetsmiljö vid hantering och användning av kemiska bekämpningsmedel. Arbetsmiljöverket håller också regelbundet kurser för verksamhetsutövare.</p>	<p>Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 1998:6) om bekämpningsmedel</p> <p><i>Föreskrifterna gäller arbete med bekämpningsmedel samt med material eller varor som har behandlats med bekämpningsmedel. Här ingår användning av vissa träskyddsmedel och båtottenfärger.</i></p>
<p>Havs- och vattenmyndigheten ansvarar sedan den 1 juli 2011 för samordningen av vattenarbetet (hav och sötvatten) och för den långsiktiga planeringen av havsmiljön.</p> <p>Myndigheten har det centrala vägledningsansvaret för arbetet med att inrätta och förvalta vattenskyddsområden med tillhörande föreskrifter enligt 7 kap MB. Myndigheten är också tillsynsvägledande myndighet för frågor som rör vattenskyddsområden och för skyddet av grundvatten.</p>	<p>Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter om klassificering och miljökvalitetsnormer avseende ytvatten (HVMFS 2013:19 samt HVMFS 2015:4)</p> <p><i>Vissa prioriterade ämnen liksom särskilt förorenande ämnen (Sfä) utgör växtskyddsmedel och biocider.</i></p> <p><i>Halter i föreskrifterna är relaterade till ekotoxikologisk påverkan på vattenlevande organismer.</i></p>
<p>Jordbruksverket ansvarar för utbildning och tillståndsgivning som krävs för yrkesmässig användning av växtskyddsmedel. Jordbruksverket ansvarar även för tillsynsvägledning för användning av växtskyddsmedel inom jordbruks- och trädgårdsnäringen.</p> <p>Jordbruksverket beslutar om föreskrifter som rör behörighet att använda växtskyddsmedel, integrerat växtskydd, krav på dokumentation (sprutjournal) samt obligatoriska funktionstest av sprututrustning.</p> <p>Inom Jordbruksverkets organisation finns regionala växtskyddscentraler som förser rådgivare och odlare med kunskapsunderlag och råd för att behovsanpassa och minska riskerna med kemisk bekämpning.</p> <p>Jordbruksverket deltar i projekt som Greppa näringen och Säkert växtskydd som syftar till att genom informationsspridning och rådgivning minska</p>	<p>Statens Jordbruksverk föreskrifter (2014:35) om behörighet att använda växtskyddsmedel</p> <p>Statens Jordbruksverks föreskrifter (SJFS 2015:49) om dokumentationskrav för yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel</p> <p>Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2014:42) om integrerat växtskydd</p>

förekomsten av rester av växtskyddsmedel i miljön.

Kemikalieinspektionen prövar ansökningar om tillstånd att få sälja och använda bekämpningsmedel, s.k. produktgodkännande enligt Europaparlamentets förordning nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden. I samband med ett produktgodkännande meddelas de villkor som ska gälla vid medlets användning. Alla godkända bekämpningsmedel finns införda i en databas kallad bekämpningsmedelsregistret.

Kemikalieinspektionen ansvarar för operativ tillsyn av primärleverantörer av bekämpningsmedel samt tillsynsvägledning mot landets kommuner när det gäller kontroll av distributörer av bekämpningsmedel.

Kemikalieinspektionen ansvarar för att informera, stödja och samverka med företag, myndigheter och andra berörda om bekämpningsmedel. Myndigheten sammanställer årlig statistik över försålda kvantiteter av bekämpningsmedel.

Kemikalieinspektionens föreskrifter (KIFS 2008:3) om bekämpningsmedel.

Föreskriften innehåller bland annat nationella bestämmelser och undantag från EU-bestämmelser. Där finns krav på förpackning och märkning, uppgifter om saluförbud och användningsförbud och om ämnen som får och inte får ingå i bekämpningsmedel eller biocidprodukter

Livsmedelsverket bedriver ett övervakningsprogram av rester av bekämpningsmedel i mat. Livsmedelsverket utfärdar också föreskrifter vad gäller krav på produktion och tillhandahållande av dricksvatten. I Livsmedelsverkets föreskrifter (SLVFS 2001:30) om dricksvatten finns krav att producenter och tillhandahållare av dricksvatten ska undersöka förekomsten av bekämpningsmedel.

Livsmedelsverkets föreskrift (SLVFS 2001:30) om Dricksvatten

Föreskrifterna anger bl.a. gränsvärden för förekomst av bekämpningsmedelsrester i dricksvatten 0,1 µg/l enskilt ämne och 0,5 µg/l totalhalt. För vissa ämnen tillämpas gränsvärdet 0,030 µg/l (aldrin, dieldrin, heptaklor och heptakloreoxid)

Naturvårdsverket utfärdar föreskrifter om spridning av växtskyddsmedel i den yttre miljön och har ett vägledande ansvar för tillsyn enligt miljöbalken. Enligt miljötillsynsförordningen (2011:13) har Naturvårdsverket tillsynsvägledningsansvar för all annan användning av växtskyddsmedel än den inom jordbruket och trädgårdsområdet. Det innebär ett tillsynsvägledande ansvar för den användning av växtskyddsmedel som sker på till exempel golfbanor, banvallar och i hemträdgårdar.

Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2015:2) om spridning och viss övrig hantering av växtskyddsmedel

Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2015:3) om spridning av vissa biocidprodukter

Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2001:6) om träskyddsbehandling genom tryck- eller vakuumimpregnering

Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2001:7) om träskyddsbehandling genom doppning mot mögel - och blånadsangrepp

Sveriges geologiska undersökning (SGU)

SGUs föreskrifter (2013:2) om statusklassning och

miljökvalitetsnormer för
Grundvatten

*Gränsvärden för statusklassning
0,1 µg/l enskilt ämne och 0,5 µg/l
totalhalt*

Skogsstyrelsen ansvarar för tillsynsvägledning för frågor som rör skogsbruket samt beslutar om föreskrifter om tillämpningen av vissa bestämmelser i bekämpningsmedelsförordningen om användning av växtskyddsmedel inom skogsbruket.

Föreskrifter under utarbetande

Länsstyrelserna har bemyndigandet att fatta beslut om att inrätta vattenskyddsområden med föreskrifter med stöd av 7 kap. 21 och 22 §§ miljöbalken. Länsstyrelserna ska också enligt 3 kap 17 § Miljötillsynsförordningen ge tillsynsvägledning i länet, undantaget tillsyn som utövas av Skogsstyrelsen och generalläkaren.

I vattenskyddsföreskrifter regleras ofta yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel genom inrättande av förbudszoner eller en särskild tillståndsplikt enligt föreskrifterna.

Rekommendationer för begränsningar av användning av kemiska bekämpningsmedel inom vattenskyddsområden finns i Naturvårdsverkets AR 2003:16 om vattenskyddsområden, pkt 4. Havs- och vattenmyndigheten har till uppgift att förvalta och utveckla råden vidare sedan 2011. Idag finns mellan 1300-1500 gällande VSO i Sverige.

Kommunerna är i många fall operativ tillsynsmyndighet med skyldighet att kontrollera att bestämmelser inom området också följs av verksamhetsutövarna. Kommunerna har också bemyndigandet att fatta beslut om att inrätta vattenskyddsområden med föreskrifter med stöd av 7 kap. 21 och 22 §§ miljöbalken

I vattenskyddsföreskrifter regleras ofta yrkesmässig hantering av kemiska bekämpningsmedel genom inrättande av förbudszoner eller en särskild tillståndsplikt enligt föreskrifterna

Rekommendationer för begränsningar av användning av kemiska bekämpningsmedel inom vattenskyddsområden finns i Naturvårdsverkets AR 2003:16 om vattenskyddsområden, pkt 4. Havs- och vattenmyndigheten har till uppgift att förvalta och utveckla råden vidare sedan 2011. Idag finns mellan 1300-1500 gällande VSO i Sverige.